

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สถานภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตากมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอแม่สอด จังหวัด ตากที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอแม่สอด (ตัดยอด เดือนกันยายน 2549) จำนวน 47 กลุ่ม สมาชิก 629 ราย (ข้อมูลการรายงานความเคลื่อนไหวกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประจำเดือน กันยายน 2549)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

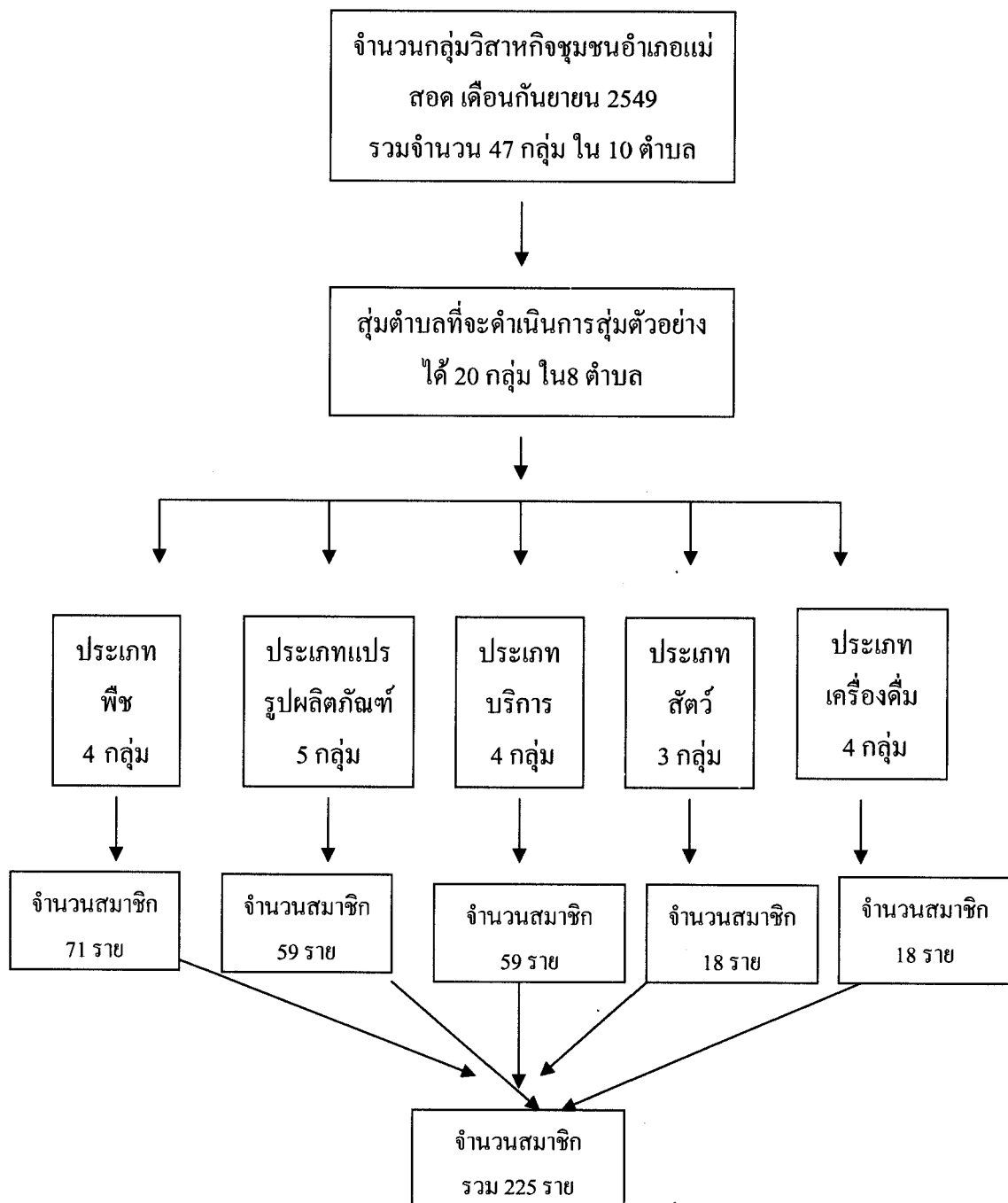
สุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยการสุ่มแบบหลายขั้น (Multistage random sampling) โดยกำหนดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างจำนวน 20 กลุ่ม และสุ่มสมาชิกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง ตามประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดคือ จำนวน 456 คน ได้จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง 225 คน และกำหนดสัมภาษณ์ผู้นำที่เป็นกรรมการกลุ่มละ 1 คน รวม 20 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 245 คน โดยมีรายละเอียดการสุ่มขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มในตำบลต่างๆของอำเภอแม่สอดในแต่ละระดับโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างจากตำบลที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 1 โดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากกลุ่มที่สุ่มได้ในตอนที่ 2 โดยแยกเป็นคณะกรรมการ 1 ราย รวม 20 ราย ที่เหลือเป็นสมาชิกจำนวน 225 รายจำนวนสมาชิกและคณะกรรมการ จำนวน 245 คน ซึ่งแสดงในแผนผังดังนี้

แผนผังแสดงการสุ่มและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 3.1 แสดงแผนผังการสุ่มและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอแม่สอดที่สุ่มได้

ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนประชากรรวม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
		(ราย)	(ราย)
1	เจียรไนพลอยและต้นไม้หายาก	57	28
2	กลุ่มแปรรูปผลิตเกษตรแม่ปะบ้านสัน	7	4
3	กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลแม่ดาว	28	13
4	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรชุมชนประจักษ์	40	19
5	กลุ่มปลูกพืชไร่แม่ดาวสันแป	40	19
6	กลุ่มเลี้ยงสุกรแม่พันธุ์	8	4
7	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร	19	14
8	กลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำพริกกุ้ง-น้ำพริกเผา	7	4
9	กลุ่มแม่สอด-แม่ระมาด	7	4
10	กลุ่มพะวอเกษตรกรพึ่งตนเอง	78	35
11	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยไม้แป้น	16	8
12	กลุ่มข้าวซ้อมมือตราทักษิณ	20	9
13	เลี้ยงโคเนื้อบ้านใหม่โพธิ์ทอง	24	10
14	เลี้ยงโคลูกผสมบ้านแม่กุหลวง	7	4
15	กลุ่มปวงชน	9	5
16	กลุ่มศรีวิชัย	7	4
17	กลุ่มสุราขาวตราดาว	7	4
18	กลุ่มสุรากลั่นหยดเดียว	10	5
19	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคอนชัย	35	17
20	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โกนเกน	30	15
รวม		456	225

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์เป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สมาชิก ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือ

1. คำถามแบบปลายปิด (close – ended question)
2. คำถามแบบปลายเปิด(open – ended question) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากการสัมภาษณ์สามารถรวบรวมข้อมูลได้จากบุคคลทุกเพศทุกวัย แม้แต่คนไม่รู้หนังสือ อีกทั้งยังสามารถรู้ข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติมโดยการสังเกต และนอกนั้นยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพสังคม เศรษฐกิจ ของสมาชิก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบด้วย ปัญหาของสมาชิกกลุ่ม และปัญหาการดำเนินงานกลุ่ม

โดยกำหนดระดับของความคิดเห็นของปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มไว้ ดังนี้

0 = ไม่มี

1 = น้อย

2 = ปานกลาง

3 = มาก

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ ใช้แบบสัมภาษณ์ลักษณะเดียวกับชุดที่ 1 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบด้วย ทิศทางขององค์กร ความรับผิดชอบต่อชุมชน กรวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม การบริหารการตลาด การจัดการข้อมูลข่าวสาร การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบด้วย ปัญหาของคณะกรรมการกลุ่ม และปัญหาการดำเนินงานกลุ่ม

โดยกำหนดระดับของความคิดเห็นของปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มไว้ ดังนี้

0 = ไม่มี

1 = น้อย

2 = ปานกลาง

3 = มาก

การทดสอบเครื่องมือ เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย โดยการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยและหาความเชื่อมั่น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยวัดค่า cronbach's alpha ด้านต่างๆ ได้ดังนี้

- ความคิดเห็นต่อผู้นำกลุ่ม = 0.9266
- การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม = 0.9097
- ความคิดเห็นต่อการให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน = 0.9311
- ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่ม = 0.8648

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์และสำรวจข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 20 กลุ่ม โดยสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มละ 1 ชุด รวม 20 ราย และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 225 ราย โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

3.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งเอกสารทางวิชาการ ตำราบทความ วารสาร และผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จัดทำรหัสข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติร้อยละ

(percentage.) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetical mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพสังคม เศรษฐกิจ ของสมาชิกและ คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยคำร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกลุ่ม ด้วยคำร้อยละ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ ใช้แบบสัมภาษณ์ลักษณะเดียวกับชุดที่ 1 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพสังคม เศรษฐกิจ ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยคำร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทิศทางขององค์กร ความรับผิดชอบต่อชุมชน การวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม การบริหารการตลาด การจัดการข้อมูลข่าวสาร การบริหาร สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.2 การแปลความหมาย

4.2.1 การแปลความหมายข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกรรมการ คุณสมบัติของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม การสนับสนุนของภาครัฐและภาคเอกชน ปัญหาของสมาชิกกลุ่ม และปัญหาการดำเนินงานของกลุ่ม ทำการแปลความหมาย โดยได้กำหนดค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วม การสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน และปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้ 4 ระดับ ดังนี้

0.00 - 0.75 ระดับไม่มี

0.76 - 1.50 ระดับน้อย

1.51 - 2.25 ระดับปานกลาง

2.26 - 3.00 ระดับมาก